

Pielikums Nr. 1 Informatīvajam ziņojumam “Par Latvijas dalību OECD laika periodā no 2022. gada jūlija līdz 2023. gada jūlijam”

OECD komiteju un darba grupu prioritātes un aktualitātes

Publiskās pārvaldības komiteja (*Public Governance Committee*)

2022. gada 14.–16. septembrī notika Publiskās pārvaldības komitejas 66. sanāksme, kā arī OECD Uzticēšanās pētījuma konsultatīvās grupas un *Friends of Youth* grupas sanāksmes. Šī sanāksme bija veltīta pirmā OECD Uzticēšanās pētījuma rezultātu izmantošanai un OECD tālākajām iecerēm pētīt uzticēšanās tematiku, kā arī notika gatavošanās Publiskās pārvaldības komitejas ministru sanāksmei. Tāpat komitejas 66. sēdē uzstājās Ukrainas Ministru kabineta valsts sekretāra vietnieks *Oleh Voytovych* un informēja par valsts dienesta attīstību un valsts pakalpojumu sniegšanu kara laikā. OECD prezentēja jaunu analītiska OECD pārskata veidu – *Public Governance Monitor* – kurš sniegs kopskatu uz publisko pārvaldību.

2023. gada 18.–19. aprīlī notika Publiskās pārvaldības komitejas 67. sanāksme un OECD Uzticēšanās pētījuma konsultatīvās grupas sanāksme.

OECD prezentēja pirmo *OECD Public Governance Monitor*, kas ir īstenots Zviedrijā.

2023. gadā Uzticēšanās pētījumā piedalīsies jau 28 valstis.

Publiskās pārvaldības komiteja pārrunāja divas jaunas rekomendācijas – par digitālo identitāti un par pieeju tiesu varai.

OECD un Eiropas Komisijas programmas SIGMA vadītājs *Gregor Virant* prezentēja SIGMA izstrādātos un atjaunos Valsts pārvaldes principus (*Principles of Public Administration*). Tie ietver 32 kombinētus indikatorus un 270 apakšrādītājus, kas veido valsts pārvaldes ietvaru un ir domāts Eiropas kaimiņattiecību politikā iesaistītajām valstīm un kandidātvalstīm.

Publiskā sektora nodarbinātības un vadības darba grupa (*PEM*)

Valsts kanceleja 2022. gada sākumā sniedza informāciju un datus Publiskās pārvaldes līderības un spēju (*Public Service Leadership and Capability (PSLC)*) aptaujai. Aptaujai bija divas galvenās tēmas – darbaspēka mobilitāte, elastība un mācīšanās un attīstība. 2022. gada 28. novembrī notika vebinārs (*Toward a Flexible Public Service: results of the 2022 OECD Survey on Public Service Leadership and Capability*), kurā tika prezentēti aptaujas rezultāti par katru no aptaujas sadaļām. Tāpat vebināra dalībniekiem bija iespēja piedalīties diskusiju grupās un dalīties pieredzē ar piemēriem no savas valsts saistībā ar kādu no aptaujas tēmām.

2023. gada 11.-12. maijā Valsts kancelejas pārstāvis piedalījās PEM sanāksmē Parīzē. Sanāksmes dienas kārtībā bija iekļauti tādi jautājumi kā līderība politikas un valsts pārvaldes krustpunktā, talantu piesaiste, starptautiski vienotas publiskās pārvaldes vadīšana, datu nozīme lēmumu pieņemšanā.

2023. gada 18. jūlijā PEM dalījās ar aprakstu par Publiskās pārvaldes tēla uzlabošanu

(Improving the attractiveness of the public service), kā arī aicināja pārstāvjus dalīties ar ieteikumiem par citiem jautājumiem saistībā ar publiskās pārvaldes tēlu, kuru izpēte varētu noderēt, turpinot diskusijas par šo tematu.

Regulatīvās politikas komiteja (*Regulatory Policy Committee – RPC*)

2022. gada 5.–6. decembrī norisinājās Regulatīvās politikas komitejas 27. sanāksme, kuras laikā dalībvalstis dalījās ar pieredzi un ieteikumiem, kā veidot likumdošanas procesus, lai tie veicinātu uzticēšanos demokrātiskai valsts iekārtai un uzlabotu sabiedrības labklājību. Tika uzsvērts, ka likumdošanai ir jābūt datos balstītai, noturīgai, iekļaujošai un vērstai uz konkrētu rezultātu sasniegšanu. Turklāt dalībvalstis arī tika aicinātas ieviest efektīvus mehānismus, lai pārliecinātos, ka izvēlētais regulējums atbilst tā sākotnējiem mērķiem.

2023. gada 24.–26. aprīlī norisinājās Regulatīvās politikas komitejas 28. sanāksme, kurā tika sniegta informācija par regulatīvās politikas instrumentu izmantošanu, lai veicinātu klimata ilgtspēju un inovāciju attīstību. Šajā kontekstā īpaša uzmanība tika pievērsta piesardzības principa izpratnei, kā arī starptautiskās sadarbības iespējām un nozīmei likumdošanas procesā. Tai skaitā OECD prezentēja pārskatu par piesardzības principa izpratni un piemērošanu enerģijas pārejas nodrošināšanai (*Understanding and Applying the Precautionary Principle in the Energy Transition*).

Pašlaik Regulatīvās politikas komiteja sagatavo kārtējo Regulatīvās politikas pārskatu (*Regulatory Policy Outlook*). Valsts kanceleja sniedza atbildes uz izsūtītajām aptaujām, un pašlaik OECD apkopo un izvērtē iesniegto informāciju. Paredzēts, ka pirmais pārskata melnraksts dalībvalstīm tiks izsūtīts 2024. gada vasarā un gala redakcija tiks prezentēta 2025. gadā. Minētajā pārskatā būs iekļauta aktuālā informācija par dalībvalstu likumdošanas procesiem un izvēlētajiem instrumentiem, kā arī tas sniegs priekšstatu par kopējo virzību šajā jomā.

Atvērtās pārvaldības darba grupa (*Working Party on Open Government*)

2023. gada 30.–31. martā Romā notika 6. OECD Atvērtās pārvaldības darba grupas sanāksme. Sanāksmē tika pārrunātas tādas tēmas kā sabiedrības līdzdalība un pārstāvība lēmumu pieņemšanā, pilsoniskās sabiedrības loma, kā arī informācijas atklātība un datu aizsardzība.

Tā kā OECD Rekomendācijai par atvērto pārvaldību 2023. gadā aprit 5 gadi, OECD gatavo plašu izvērtējumu. Ir apkopotī dati no dalībvalstīm *2020 OECD Survey on Open Government* ietvaros. Apkopotos datus OECD publicē (www.oecd.org/governance/open-government-dashboard) un uz to pamata pašreiz tiek izstrādāts jauns indekss: OECD Atvērtas pārvaldības, līdzdalības un pārstāvības indekss (*OECD Open, Participatory and Representative Government Index*).

OECD izstrādā minēto indeksu, kuru iecerēts pabeigt 2024. gadā. Tā ietvaros OECD vērtēs valsts institūciju spējas informēt sabiedrību, atsaucīgumu, spēju sadarboties ar iedzīvotājiem un pārstāvēt dažādas sabiedrības grupas. Indeksā fokuss būs uz valsts institūciju pasākumu ietekmi uz iedzīvotājiem un atklātību praksē.

Pārskata periodā OECD publicēja vadlīnijas “*OECD Guidelines for Citizen Participation Processes*”, kurās ir ieteikumi un labās prakses piemēri sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai valsts pārvaldes darbā. Valsts kanceleja 2023. gada 6. jūlija *Līdzdalības labās prakses pēcpusdienā* informēja par šīm vadlīnijām ministrijas un iestādes un aicināja

tās izmantot to darbā.¹

OECD dalībvalstu Valdības skolu tīkls (*Network of Schools of Government*)

OECD dalībvalstu Valdības skolu tīklā no Latvijas piedalās Valsts administrācijas skola un Valsts kanceleja (atbild par augstākā līmeņa vadītāju mācību un attīstības pasākumu rīkošanu).

2023. gada 21. – 24. maijā Itālijā, Romā, norisinājās OECD dalībvalstu Valdības skolu tīkla ikgadējā tikšanās. Šī gada tikšanās tēma bija “Valdības skolas kā līderības skolas”. Pasākumā piedalījās aptuveni 100 dalībnieki no 39 valstīm, pārstāvot visus kontinentus. Pārstāvētas bija gan valdības skolas, gan valsts iestādes, kuru atbildībā ir augstākā līmeņa vadītāju apmācība, gan dažādas universitātes un pētniecības institūti, kas sniedza rekomendācijas praktiķiem saistībā ar publiskās pārvaldes līderu attīstības jautājumiem. No Latvijas piedalījās Valsts administrācijas skolas un Valsts kancelejas pārstāvji.

Pasākuma laikā tika ieskicēta aktuālā situācija, kad liela daļa publiskā sektora darbinieku ir strauji novecojoša, un ir būtiski attīstīt tieši tādas prasmes un kompetences, kas ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar mūsdienai aktuālajiem izaicinājumiem. Dalībnieki dalījās pieredzē par to, kā valdības skolas var sniegt ieguldījumu valsts pārvaldes iestāžu līderības uzlabošanā, pašām darbojoties kā līderiem, paredzot nākotnes prasmju vajadzības, nosakot prasmju trūkumus un virzot prasmju un zināšanu programmas, attiecīgi veidojot mācību sistēmu struktūru un saturu. Klātesošie tika iepazīstināti ar jaunākā OECD izdevuma “*Public Employment and Management 2023: Towards a more flexible public service*” secinājumiem. Daudzu valstu un organizāciju pārstāvji dalījās ar dažādām mācību programmām un pieredzēm, jauniem veidiem, kā mācīt augstākā līmeņa vadītājus. Tika spriests, ka nepieciešams stiprināt augstākā līmeņa vadītāju komunikācijas un diplomātijas prasmes situācijā, kad tiem arvien biežāk nākas strādāt 24 stundu notikumu ciklā, lielas dažādu politisko interešu uzraudzības un arvien pieaugošas sabiedrības neuzticības augstākā līmeņa vadītājiem apstākļos.

Tikšanās laikā gūts plašs pārskats pār OECD dalībvalstu šī brīža praksēm, apmācot un attīstot savus publiskā sektora līderus. Dalībvalstīs ir kopējas tendences un metodes, kā mācīt un attīstīt augstākā līmeņa vadītājus. Iegūtās zināšanas tiks izmantotas, lai tālāk pilnveidotu un attīstītu augstākā līmeņa vadītāju mācību un attīstības pasākumus Latvijas valsts pārvaldē – veidotu Augstākā līmeņa vadītāju līderības programmu, kā arī izstrādātu Latvijas augstākā līmeņa vadītāju kompetenču ietvaru un atbilstošu kompetenču attīstīšanas mācību programmu.

Valsts administrācijas skola iegūtās zināšanas par OECD dalībvalstu kompetenču pieeju, spējošanu un dažādām pieejām apmācību programmu sagatavošanā, izmantos, veidojot un izstrādājot apmācību programmas, lai attīstītu publiskās pārvaldes profesionālās kompetences.

Valdības centru tīkls (*Centres of Government (CoGs) Network*)

2023. gada sākumā OECD uzsāka darbu pie Labās prakses un stratēģiskās lēmumu

¹ OECD (2022), *OECD Guidelines for Citizen Participation Processes*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/f765caf6-en>.

pieņemšanas valdības centrā pētījuma. Valsts kanceleja sniedza atbildes uz OECD aptaujas jautājumiem (*OECD Survey Compendium of Good Practices on Strategic Decision-making at the Centre of Government*).

OECD plānots sagatavot metodisko materiālu par valdības centru stiprināšanas labākās prakses piemēriem (*Compendium of Good Practices Practices on Strategic Decision-making at the Centre of Government*). Metodisko materiālu ir plānots pabeigt līdz augstākā līmeņa valdības centra pārstāvju sanāksmei 2023. gada beigās.

2023. gada 20.-21. aprīlī Parīzē norisinājās OECD dalībvalstu **valdības centru stratēģiskās plānošanas ekspertu neformālā sanāksme** (*OECD Informal Expert Group on Strategic Decision-making at the Centre of Government*). Neformālās sanāksmes laikā OECD dalībvalstu eksperti apmainījās ar labās prakses piemēriem valdības centru organizatoriskās struktūras un lēmumu pieņemšanas jautājumos, kā arī OECD prezentēja minētās dalībvalstu aptaujas par valdības centriem rezultātus. Sanāksmes mērķis bija apmainīties ar labas prakses piemēriem valdības centru stiprināšanā, vienlaikus atbalstot OECD metodiskā materiāla sagatavošanā par valdības centru stiprināšanas labākās prakses piemēriem (*Compendium of Good Practices Practices on Strategic Decision-making at the Centre of Government*). Metodisko materiālu ir plānots pabeigt līdz augstākā līmeņa valdības centra pārstāvju sanāksmei 2023. gada beigās.

OECD risinājumu cīņai pret dezinformāciju ekspertu grupa (*OECD Expert Group Meeting on Governance Responses to Mis- and Disinformation*)

2023. gada jūnijā notika OECD ekspertu grupas risinājumiem cīņai ar dezinformāciju sanāksme, kurā Valsts kancelejas Stratēģiskās komunikācijas koordinācijas departamenta pārstāvis Oskars Muksimovs uzstājās ar prezentāciju un Latvijas pieredzi saistībā ar Valsts stratēģiskās komunikācijas un informatīvās telpas drošības koncepcijas attīstīšanu un īstenošanu.

2023. gada aprīlī – maijā Valsts kanceleja ir koordinējusi un apkopojusi atbildīgo valsts institūciju atbildes un iesniegusi *OECD Mis- and Dis-information Hub* pārstāvjiem informāciju par Latvijas stratēģiskās komunikācijas un informatīvās telpas drošības pārvaldības modeli, kas paredzēts pētījumam par OECD valstu kapacitāšu kartēšanu cīņā ar dezinformāciju.

OECD Publiskās komunikācijas tīkls (*OECD Public Communication Network*)

Pārskata periodā nodrošināta:

- 2022. gada 26.–27. septembrī Valsts kancelejas Stratēģiskās komunikācijas koordinācijas departamenta direktora Riharda Bambala klātienēs dalība *OECD Conference on Effective Public Communication: Better Connecting with Citizens*, kā arī *5th meeting of the Experts Group on Public Communication*.
- 2023. gada 30. martā attālināta dalība *OECD Working Party on Open Government* 6. tikšanās 1. sesijā *Public communication for more inclusive policy-making*.
- 2023. gada 17. maijā attālināta dalība pasākumā: *Agenda for "Crisis Communication: Sharing Lessons and Expertise to Build Preparedness"*

Politiku izvērtēšanas ekspertu grupa (*Evaluation Expert Group*)

2022. gada 10.–11. oktobrī Parīzē norisinājās Izvērtēšanas ekspertu grupas tikšanās, kuras mērķis bija vienoties par rīkiem un vadlīnijām, lai ieviestu OECD rekomendācijas politikas izvērtēšanai, kā arī dalīties pieredzē par politikas izvērtēšanas praksi Covid-19 pandēmijas laikā. OECD iecere ir sagatavot izvērtēšanas vadlīnijas līdz 2023. gada rudenim.

OECD Publiskā sektora inovācijas observatorija (OPSI)

Valsts kanceleja ir Latvijas nacionālais kontaktpunkts OECD Publiskā sektora inovācijas observatorijā jeb OPSI. Nodrošināta dalība OPSI nacionālo kontaktpunktu sanāsmē Parīzē 2023. gada 15.–16. maijā.

Pārskata periodā aktīvākā sadarbība ar OPSI notika projekta OPSI Inovācijas ekosistēmas projekts ietvaros (skatīt iepriekš).

Pārskata periodā OPSI sagatavoja un publicēja pārskatu par Latviju “*The Public Governance of Anticipatory Innovation Ecosystems in Latvia*” OECD Public Governance Reviews ietvaros.² Šis ir pārskats par inovāciju iespējām ekonomikas sektoros. Tas ir sagatavots sadarbībā ar LIAA.

Izglītības politikas komiteja (*Education Policy Committee – EDPC*)

EDPC darba mandātā ir noteikts, ka tās ir palīdzēt OECD dalībvalstīm izstrādāt efektīvu un uz pierādījumiem balstītu izglītības politiku, lai sasniegtu individuālos, sociālos, kultūras un ekonomiskos mērķus.

EDPC darba virsmērķi:

- 1) veicināt izglītības sistēmu atjaunošanos no Covid-19 krīzes un veicināt to noturīgumu pret nākotnes izaicinājumiem un atbilstību 21. gadsimta procesiem un tendencēm;
- 2) stiprināt sociālo vienlīdzīgumu un ekonomisko izaugsmi OECD dalībvalstīs un partnervalstīs, attīstot nepieciešamās kompetences un prasmes, tai skaitā, sniedzot atbalstu Ukrainai kara ietekmes uz izglītību mazināšanai;
- 3) atbalstīt OECD dalībvalstis un partnervalstis efektīvu izglītības reformu īstenošanā no pirmsskolas līdz augstākajai izglītībai, kā arī pieaugušo izglītību;
- 4) veicināt OECD standartu un labās prakses izglītībā ieviešanu globālā mērogā kopsakarā ar OECD Globālo attiecību stratēģiju.

Minēto atbalstu OECD sniedz, īstenojot šādas atbalsta aktivitātes, kurās piedalās arī Latvija:

- OECD Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma PISA (*Programme for International Student Assessment*);
- Izglītības politiku apskats (*Education Policy Outlook*);
- Izglītības pētījumu un inovāciju centra CERI darbs (*Centre for Educational Research and Innovation*);
- OECD izglītības indikatori un statistikas datu apkopojumi (*Education at a Glance: OECD indicators, Education GPS un Education Indicators in Focus*);

² OECD (2023), *The Public Governance of Anticipatory Innovation Ecosystems in Latvia: Exploring Applications in Key Sectors*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/83170d2e-en>.

- Pieaugušo prasmju apsekojums (*Survey of Adult Skills*) (*PIAAC*) (*The Programme for the International Assessment of Adult Competencies*);
- Prasmju stratēģija (*OECD Skills Strategy*);
- Starptautiskais mācību vides pētījums TALIS (*Teaching and Learning International Survey*).

Latvijā apskatītajā laika posmā tika turpināts darbs iepriekš identificētajos prioritārajos virzienos sadarbībai ar OECD EDPC, kas ir noteikti Ministru kabineta 2016. gada 18. augusta sēdē izskatītajā informatīvajā ziņojumā “Par sarunu noslēgšanu par Latvijas pievienošanu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (OECD)” (prot. Nr.14, 4.§):

- 1) visu pakāpju izglītības vides kvalitātes paaugstināšana;
- 2) vērtībuzglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstība dzīvei un konkurētspējai darba vidē;
- 3) izglītības kvalitātes monitoringa attīstība Latvijā, aptverot šādas tematiskās jomas:
 - dalība OECD starptautiskajos izglītības pētījumos, attīstot starptautiski salīdzināmos rādītājus, kā arī veicinot cilvēkresursu prasmju attīstību strādāt ar starptautiskajiem pētījumiem;
 - nacionālā līmeņa izglītības kvalitātes uzraudzības indikatoru noteikšana, analizējot t.sk. citu OECD dalībvalstu pieredzi;
 - resursu pārvaldības efektivitātes uzlabošana nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī, attīstot izglītības iestāžu institucionālo izcilību.

2023. gada 20.–21. aprīlī norisinājās *EDPC* kārtējā sesija, tās darba kārtībā bija Darba un budžeta programmas īstenošana, *EDPC* Ministru sanāksmes *follow-up* un diskusijas par projektiem augstākās izglītības, digitalizācijas, mūžizglītības un prasmju attīstības jomās. Tāpat notika slēgtā diskusija par *EDU* globālajām attiecībām. Sanāksmēs piedalījās IZM valsts sekretāra vietniece – Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore Ilze Saleniece, kā arī IZM nozares padomniece OECD un UNESCO Laura Treimane. Dalībvalstis uzklauzīja Sekretariāta ziņojumus un apsprieda *EDPC* 2023.-2024.gada Darba un budžeta programmu kontekstā ar ministru *Deklarācijā par taisnīgas sabiedrības veidošanu, izmantojot izglītību* izvirzītajām prioritātēm. Notika diskusija par tādiem *EDPC* darba aspektiem kā izglītība iekļaujošām sabiedrībām, augstākā izglītība, mūžizglītība, *Skills Outlook 2023*, globālo attiecību stratēģiskie virzieni. Dalībvalstis arī izvērtēja izglītības ministru atbalstītās *Equity Dashboard* izstrādes progresu. *Equity Dashboard* būs tiešsaistē pieejams interaktīvs rīks valstu snieguma iekļautības mērķu sasniegšanā salīdzināšanai. Pēc komitejas rīks tika prezentēts 2023. gada jūnija Ministru līmeņa Padomes sanāksmē. Latvija izteicās četrās komitejas darba kārtības sadaļās – Darba un budžeta programma, *Equity Dashboard*, mūžizglītības sistēmas kartēšana, globālās attiecības.

Zinātnes un tehnoloģiju politikas komiteja (*Committee for Scientific and Technological Policy – CSTP*)

CSTP saskaņā ar tās mandātu ir atbildīga par sadarbības veicināšanu starp OECD dalībvalstīm un partneriem zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomā, lai sasniegtu ekonomiskās, sociālās un zinātniskās attīstības mērķus, veicinātu ilgtspējīgu attīstību, iedzīvotāju labklājību un zināšanu robežu paplašināšanu. Īpaša uzmanība tiek pievērsta

zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju politikas sasaistei ar citiem valdības politikas virzieniem, kam ir aizvien lielāka nozīme globalizēto zināšanu ekonomiku attīstībā. Latvija turpināja darbu iepriekš identificētajos prioritārajos virzienos sadarbībai ar OECD CSTP, kas ir noteikti 2016. gada 18. augusta Ministru kabineta sēdē izskatītajā informatīvajā ziņojumā “Par sarunu noslēgšanu par Latvijas pievienošanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai (OECD)” (prot. Nr. 14, 4.§):

- 1) zinātniski-pētnieciskās kapacitātes stiprināšana, veidojot konsolidētu pētniecības sistēmu ar spēcīgiem zinātniskajiem institūtiem un universitātēm kā zināšanu centriem ar atvērtu zinātnes infrastruktūru;
- 2) dalība starptautiskajos pētījumos zinātnes jomā, veicinot Latvijas sekmību projektu konkursos un rezultātu publicitāti;
- 3) cilvēkkapitāla attīstība zinātnē un inovācijās, mazinot cilvēkkapitāla aizplūšanu, veicinot tā iesakņošanu un vienlaikus – zinātniski pētniecisko institūciju un zinātnieku grupu starptautisko tīklošanas un sadarbību.
- 4) Pārskata periodā notikušas divas komitejas sesijas – 121. sesija 2022. gada 25. – 28. oktobrī un 122. sesija 2023. gada 22.–24. martā. Piedalījās IZM Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta nozares eksperts Edvards Francis Kuks un nozares padomniece OECD un UNESCO Laura Treimane.

2022. gada oktobra sesijā tika apspriests 2023. gadā publicējamais pētniecības un inovāciju politikas pārskats “*STI Outlook 2023*”, kura galvenā tēma ir zaļo un digitālo pāreju veicināšana pārrāvumu laikā (*enabling transitions in times of disruption*). Notika augsta līmeņa debates 3 tematiskajās sadaļās – 1) P&I politika stratēģiskas sāncensības un krīžu kontekstā, 2) uz misijām orientēta politika “net zero” mērķu sasniegšanai, un 3) vērtībās balstīta tehnoloģiju iepriekšēja pārvaldība (*anticipatory governance*). Sanāksmes ietvaros tika rīkotas arī 2 diskusijas mazākās grupās par P&I finansēšanu zaļās pārejas kontekstā un par sabiedrības iesaisti P&I politikas attīstībā. Pirmajā sesijā Latvija pauda, ka būtiska loma P&I investīcijās var būt arī valsts akciju sabiedrībām, un ka Latvija nesen būtiski uzlabojusi normatīvo regulējumu šai jautājumā. Sanāksmē tika apspriesta P&I prasmes un karjeras jautājums, šobrīd top platforma *Research and Innovation Careers Observatory (RICO)*, kas attēlos valsts līmeņa datus par pētniecības karjerām. RICO platformu paredzēts ieviest līdz 2023. gada beigām. Komiteja arī iepazīnās un bez debatēm pieņēma OECD jauno dalībvalstu OECD kandidātvalstu – Bulgārijas, Brazīlijas, Horvātijas, Peru un Rumānijas CSTP izvērtējuma ceļakarti. Sanāksmes noslēgumā apsprieda CSTP ministru līmeņa sanāksmes norisi, kas ieplānota 2024. gada aprīlī. Ministru sanāksmes tematiskais tvērums varētu pievērsties zaļajai pārejai un misiju pieejai pētniecībā.

2023. gada marta sesijā turpinājās diskusija par tēmām, kuras saskan ar inovāciju politikas pārskata “*STI Outlook 2023*” galveno tēmu – zaļo un digitālo pāreju veicināšana pārrāvumu laikā (*enabling transitions in times of disruption*): 1) zinātnes sistēmu noturība krīžu un sabiedrisku izaicinājumu priekšā, 2) zinātnes un inovāciju finansēšana zaļajai pārejai, tostarp jauktā finansējuma (*blended finance*) lietošana, 3) misiju orientēta politika zaļajai pārejai (tostarp izskatīts Austrijas piemērs ES misiju koordinācijā), 4) diskusija par mākslīgā intelekta ietekmi uz zinātni, 5) diskusija par jaunāko tehnoloģiju pārvaldības izaicinājumiem dažādās jomās (bioinženierija, kvantu tehnoloģijas, robotika, satelītdati, solārā ģeoinženierija). Komiteja arī iepazīnās ar Kostarikas brīvprātīgo pēcpievienošanos

ziņojumu par ieviestajām OECD rekomendācijām un ar jaunumiem OECD iestāšanās valstu – Bulgārijas, Brazīlijas, Horvātijas, Peru un Rumānijas – tehniskajos izvērtējumos. Sanāksmes noslēgumā turpinājās rudenī uzsāktā diskusija par 2024. gada ministru līmeņa sanāksmi. Ministru sanāksme notiks Francijas vadībā.

Ekonomikas politikas komiteja (*Economic Policy Committee – EPC*)

Ekonomikas politikas komiteja nodrošina uzraudzību, lai atklātu gan īstermiņa, gan ilgtermiņa ekonomiskās problēmas. EPC sastāvu veido augstas dalībvalstu amatpersonas. EPC sastāv no trīs galvenajām darba grupām. *STEP* koncentrējas uz ekonomikas īstermiņa perspektīvām, otrā (*WPI*) uz vidēja termiņa ekonomikas tendencēm. Šīs abas grupas palīdz EPC izvērtēt gan tūlītējus, gan tālākas nākotnes iespējamos riskus.

Ekonomikas attīstības un pārskatu analīzes komiteja (*Economic and development Review Committee – EDRC*)

Ekonomikas attīstības un pārskatu analīzes komitejas sanāksmēs tiek vērtēti OECD valstu Ekonomikas pārskati. Pārskata periodā Ekonomikas ministrija sadarbībā ar citām Latvijas publiskās pārvaldes institūcijām sagatavoja un prezentēja vērtējumus par Somiju, Īriju, Izraēlu, Poliju, Vāciju, Zviedriju, ES/Eirozonu un Horvātiju. 2023. gada otrajā pusgadā plānots sagatavot un prezentēt vērtējumus EDRC komitejā par OECD Ekonomikas pārskata projektu par Japānu un Dāniju.

Konkurences komiteja (*Competition Committee*)

Konkurences komitejas, OECD Konkurences Globālā foruma un Konkurences dienas aktualizētie jautājumi:

- konkurences tiesību pārkāpēju izslēgšana no dalības iepirkumos;
- konkurences uzraudzība un regulācija digitālajos tirgos;
- konkurence un inflācija;
- konkurence enerģētikas tirgos;
- subsīdiju ietekme uz godīgu tirdzniecību un konkurenci;
- konkurenci uzraugošo iestāžu un valstu Regulatoru sadarbība;
- saistošo noteikumu piemērošana dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu lietās;
- pagaidu noregulējuma piemērošana konkurences tiesību izpētes lietās;
- automatizētu datu apstrādes rīku izmantošana konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanā;
- 2023. gada februārī notikušajā darba grupā par procesuālajām garantijām konkurences tiesību piemērošanā tika apskatīti trīs jautājumu bloki: 1) procedūras caurspīdīgums un paredzamība; 2) izmeklēšana un tiesības tikt uzklautam konkurences tiesībās; 3) objektīva lietas izskatīšana tiesā.

Latvijas iesaiste, gatavojot ieguldījumus un iesaistoties rekomendāciju izstrādē, Konkurences komitejas un darba grupu darbā, un citi jautājumi:

- Sniegtas un klātienē prezentētas trīs rakstveida kontribūcijas Konkurences komitejas darba grupās un Globālajā Forumā (*2022. gada izskaņā*):
 - par pretendentu izslēgšanu no iepirkumiem par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem;

- par Konkurences padomes un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (Regulatora) sadarbību;
- par saistošo noteikumu piemērošanu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu lietās.
- Sniegtas un klātienē prezentētas trīs rakstveida kontribūcijas Konkurences komitejas darba grupas 2023. gada jūnija sesijā:
 - par sabiedrības ieguvumu no godīgas konkurences piemērošanas;
 - par Iecietības programmu efektivitātes uzlabošanu;
 - par konkurences lomu aprites ekonomikā;
 - kā arī sagatavota prezentācija un preznetēta Konkurences komitejā 2023. gada jūnija sesijā par KP 2022. gadā paveikto un 2023. gada darbības prioritātēm.
- Sagatavoti citi rakstiski dokumenti:
 - KP 2022. gada pārskats atbilstoši OECD prasībām.
 - Statistikas apkopojums ar būtiskākajiem Konkurences padomes rezultatīvajiem rādītājiem 2022. gadā.
 - Sniegta atgriezeniskā saite par 2022. gadā izmantotajiem OECD sagatavotajiem informatīvajiem materiāliem (*output use*).
- OECD Ministru padomē 2023. gada 8. jūnijā pieņemtie Konkurences komitejas atbildības jomā esošie dokumenti:
 - jaunā (papildinātā) redakcijā pieņemta 2012. gada Rekomendāciju par karteļiem iepirkumos jaunā redakcijā.³
 - jauna Rekomendācija par konkurenci un intelektuālā īpašuma tiesībām.⁴

Citas OECD īstenotas aktivitātes, kurām KP seko līdzī un iesaistās pēc nepieciešamības:

- Konkurences komiteja iepriekš bija sniegusi priekšlikumu par Rekomendāciju par starptautisku sadarbību konkurences izmeklēšanās un procesos⁵ pārskatīšanu, izstrādājot lēmumu – rekomendāciju (*Decision-Recommendation*), kas paredzētu dokumentā saistošus noteikumus ieviest nacionālā regulējumā attiecībā uz informācijas apmaiņu un palīdzību izmeklēšanās konkurences lietās. Komitejas priekšlikums, kas sekoja pēc tās veikta pārvērtējuma ziņojuma 2021. gadā, sniedza priekšlikumus dalībvalstīm par starptautiskās sadarbības izmeklēšanā uzlabošanu. KP 2023. gada pirmajā ceturksnī Sekretariātam sniedza atbildi, ievērojot konsultācijas Eiropas konkurences tīkla (ECN) ietvaros. 2023. gada jūnija sesijā Sekretariāts prezentēja dalībvalstu viedokļus. No izteiktiem viedokļiem, Sekretariāta priekšlikums neguva atbalstu.
- Turpinās OECD Rekomendāciju par konkurences neitralitāti⁶ skaidrojošu

³ Recommendation on Fighting Bid Rigging in Public Procurement [\[OECD/LEGAL/0396\]](#).

⁴ Recommendation of the Council on Intellectual Property Rights and Competition [\[OECD/LEGAL/0495\]](#).

⁵ Recommendation of the Council Concerning International Co-operation on Competition Investigations and Proceedings [\[OECD/LEGAL/0408\]](#).

⁶ Recommendation on Competitive Neutrality, [\[OECD/LEGAL/0462\]](#).

- dokumenta (*toolkit*) projekta izstrāde;
- Latvijas līmenī apskatīts jautājums par Latvijas Nacionālo kontaktpunktu atbildīgai uzņēmējdarbībai (LVNKP), ietverot arī konkurences jautājumus;
 - ņemot vērā, ka apvienošanās praktiskā izvērtēšana (t.sk. ekonomiskie un analītiskās metodes), būtiskas izmaiņas tirgos (piem., digitālie) 2023. gada jūnija Konkurences komitejas 3. darba grupas sesijā tika atbalstīta nepieciešamība uzsākt 2005. gada OECD Rekomendācijas par apvienošanas izvērtēšanu⁷ pārskatīšanu.

Patērētāju aizsardzības politikas komiteja (*Committee on Consumer Policy - CCP*)

Patērētāju produktu drošuma darba grupas un Patērētāju politikas komitejas pašreizējās un arī nākotnes prioritātes:

- Globālā drošuma kampaņa. Latvija atbalsta šādu tēmu: “*Shared responsibility and cooperation in consumer product safety, with a focus on the role of consumers*”, kā arī litija bateriju un podziņbateriju drošuma komunikāciju. Tā kā lielākā daļa atbalsta kampaņas pārceltas uz 2024. gadu, tēmu nolemts precizēt 2023. gada novembra sanāksmē.
- Galvenās tendences: Preču drošums tiešsaistē, “*Dark patterns*”, zaļmaldināšana, mazaizsargātās un viegli ievainojamās patērētāju grupas.

OECD Padome ir apstiprinājusi priekšlikumu 2024.gada rudenī (septembrī/oktobrī) organizēt OECD Patērētāju politikas ministru sanāksmi. Plānotā tēma – patērētāji digitālās un zaļās pārejas centrā.

Tirdzniecības komitejas Eksporta kredītu darba grupa (*Working Party on Export Credits and Credit Guarantees*)

Eksporta kredītu darba grupas ietvaros 2023. gadā tika panākta vēsturiska vienošanās par nepieciešamajiem grozījumiem Vienošanās par oficiāli atbalstītajiem eksporta kredītiem pārskatīšanas jeb modernizācijas, kuras mērķis ir pielāgot OECD eksporta kredītu regulējošā ietvara normu prasības situācijai starptautiskajos finanšu tirgos, lai OECD valstu eksportējošajiem uzņēmumiem varētu nodrošināt konkurētspējīgus eksporta kredītu darījumu nosacījumus.

Papildus OECD Eksporta kredītu darba grupas ietvaros pārskata periodā turpinājās darbs pie OECD Rekomendācijas par kukuļošanas apkarošanu oficiālajos eksporta kredītos īstenošanas uzraudzības.

Vienlaikus OECD 2022. gadā pieņēma lēmumu apturēt jebkura veida sadarbību ar Krievijas Federāciju. Kaut arī dalībnieka statuss Krievijai tiek saglabāts, uz sanāksmēm tā netiek aicināta.

Digitālās ekonomikas politikas komiteja (*Committee on Digital Economy Policy – CDEP*)

Viena no prioritātēm tuvākā gada laikā būs Digitālās politikas komitejas mandāta atjaunošana, jo esošā mandāta darbība beigsies 2023.gada 31.decembrī.

⁷ Recommendation of the Council on Merger Review, [\[OECD/LEGAL/0333\]](https://www.oecd.org/legal/0333/).

Komiteja strādā pie OECD Digitālās ekonomikas pārskata 2024 (*OECD Digital Economy Outlook 2024*) izstrādes.

Reģionālās attīstības politikas komiteja (*Regional Development Policy Committee – RDPC*)

2023. gada 8. jūnijā OECD Padome ministru līmenī pieņēma OECD Rekomendāciju par reģionālās attīstības politiku⁸. Rekomendāciju izstrādāja OECD Reģionālās attīstības politikas komiteja, pamatojoties uz 20 gadu OECD pierādījumiem un politikas domāšanu. Tajā izklāstīti desmit savstarpēji papildinoši pīlāri, kas aptver teritoriālo pieeju, daudzlīmeņu pārvaldību, izturētspēju, kapacitāti vietējā līmenī un finanšu resursus, kā arī uzraudzību un novērtēšanu. Turpmākajos mēnešos tiks izstrādāts uz rīcību vērsts instrumentu kopums, lai atbalstītu Rekomendāciju īstenošanu.

VARAM nodrošināja dalību OECD Reģionālās attīstības politikas komitejas (RDPC) sanāsmē 01.-02.12.2022., kā arī OECD Vietējās ekonomikas un nodarbinātības attīstības programmas (LEED) sanāsmē 17.-18.11.2022.

Būtiskākie izskatītie jautājumi:

OECD RDPC: Pirmais OECD Rekomendācijas projekts par reģionālās attīstības politiku.
OECD LEED: Pamatziņojums “Darba vietu radīšana un vietējās ekonomiskās attīstības pamatiniciatīva: videi nekaitīga rīcība”; apaļā galda diskusija par vietējā darbaspēka un prasmju trūkumu.

VARAM nodrošināja dalību OECD Reģionālās attīstības politikas komitejas (RDPC) un tās darba grupu sanāsmēs 24.04.-27.04.2023., kā arī OECD Vietējās ekonomikas un nodarbinātības attīstības programmas (LEED) sanāsmē 10.05.-11.05.2023.

Būtiskākie izskatītie jautājumi:

OECD RDPC Teritoriālo indikatoru darba grupa: Pakalpojumu pieejamība un vidēja lieluma pilsētu definīcija, Uzņēmumi reģionos
OECD RDPC Lauku politikas darba grupa: OECD Lauku politikas principi, risinot īstermiņa satricinājumus un transformācijas, Ražošanas sektora lauku teritorijās nākotne, Inovācijas veicināšana lauku teritorijās, Demogrāfiskās pārmaiņas un viedā sarūkšana
OECD Reģionālās attīstības politikas komitejas sesija: Reģionālās politikas nākotne: publikācija *Regional Outlook 2023* un Rekomendācijas par reģionālās attīstības politiku projekts, Pilsētu – lauku partnerību stiprināšana īstermiņā un ilgtermiņā, Vietas un uzņēmumi: palīdzēt uzņēmumiem pāriet nākamajā līmenī, Infrastruktūra: RDPC atbalsts uz teritoriālo pieeju balstītai un zemāk par nacionālo līmeni īstenošanai infrastruktūras politikai

OECD LEED: Nodarbinātība un prasmes: vietējo vajadzību apmierināšana un atstumto iekļaušana, Vietējie jaunievedumi ilgtermiņa bezdarba novēršanai, Atbalsts īstenošanai uz vietām: kapacitātes veidošana un labās prakses rīki.

Fiskālo lietu komiteja (Committee on Fiscal Affairs – CFA) Iekļaujošās sistēmas par bāzes eroziju un peļņas novirzīšanu sanāksmes (*Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting - BEPS*⁹)

⁸ Pieejama tīmekļvietnē: [OECD Recommendation on Regional Development Policy - OECD](#)

⁹ “Base erosion and profit shifting” (BEPS) ir 2015. gadā OECD izstrādāts darbības plāns, kurā tiek aplūkoti jautājumi, kā novērst gadījumus, kad spēkā esošie starptautiskie nodokļu noteikumi pieļauj ar nodokli

OECD/G20 Iekļaujošās sistēmas par bāzes eroziju un peļņas novirzīšanu 14. sanāksmē¹⁰ 2022. gada 6.–7. oktobrī tika diskutēti jautājumi, kas saistīti ar starptautisko nodokļu regulējuma reformu (Pīlārs I un II) risinājuma ieviešanas progresu, tai skaitā par ietekmes novērtējuma aplēsēm abiem Pīlāriem un citiem aktuāliem nodokļu politikas jautājumiem, piemēram, klimata pārmaiņām un globālo enerģētikas krīzi, digitalizācijas attīstību.

OECD/G20 Iekļaujošās sistēmas par bāzes eroziju un peļņas novirzīšanu 15. sanāksmē 2023. gada 10.–12. jūlijā tika panākta vienošanās par Paziņojumu par rezultātiem (*Outcome Statement*)¹¹, kurā apkopota Iekļaujošās sistēmas izstrādāta pakete, lai risinātu abu Pīlāru atlikušos elementus. Vienošanās ir ievērojams progress valstīm un jurisdikcijām virzīties uz priekšu ar nozīmīgu starptautiskas nodokļu sistēmas reformu. Abu Pīlāru elementi ekonomikas digitalizācijas radīto nodokļu problēmu risināšanai paredz nodrošināt godīgāku peļņas sadali un nodokļu tiesības starp valstīm un jurisdikcijām attiecībā uz pasaulē lielākajiem daudz nacionālajiem uzņēmumiem.

Tiešo nodokļu darba grupa

Tiešo nodokļu jomā darbojas vairākas darba grupas – Agresīva nodokļu plānošana (*Working party No.11 on Aggressive Tax Planning*), Nodokļu konvencijas un saistītie jautājumi (*Working party No.1 on Tax Conventions and Related Questions*), Digitālā ekonomika (*Task Force on the Digital Economy -TFDE*), Daudznacionālo uzņēmumu aplikšana ar nodokļiem (*Working Party No.6 on the Taxation of Multinational Enterprises*) un Ļaunprātīgas nodokļu prakses (*Forum on Harmful Tax Practices*).

Pēc starptautiskās vienošanās panākšanas par starptautisko uzņēmumu nodokļu noteikumu pamata elementiem (Pīlārs I un II), turpinājās darbs pie abu Pīlāru tehnisko risinājumu dokumentiem.

- Pīlārs I paredz pārskatīt noteikumus attiecībā uz to, kur maksājami nodokļi un kāda peļņas daļa ir attiecināma uz attiecīgo jurisdikciju, kas risinātu digitalizācijas radītos nodokļu uzlikšanas problēmjautājumus. Pārskata perioda laikā kopumā tika nodrošināta dalība Digitālās ekonomikas (TFDE) darba grupas 30 sanāksmēs un izstrādāti vairāki dokumenti:
 - Daudzpusējās konvencijas projekta konkrētu pantu redakcijas un atbilstošie Paskaidrojošie paziņojumi;
 - Paraugnoteikumi par attiecināmās peļņas daļas aprēķina nosacījumiem.
- Pīlārs II paredz minimālās uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) likmes noteikšanu un ieviešanu. Darba grupā “Agresīva nodokļu plānošana” strādāja pie Pīlāra II administratīvās ieviešanas jautājumiem. Nodrošināta dalība 29 sanāksmēs. Darba grupā “Nodokļu konvencijas un saistītie jautājumi” (*WP I*) turpinājās darbs pie daudzpusējās konvencijas saistībā ar Pīlāra II komponenta “pakļauts nodokļu uzlikšanai” (*subject to tax rule – STTR*) ieviešanas nosacījumiem. Nodrošināta

aplicamās peļņas novirzīšanu uz teritorijām, kurās nenotiek faktiskā uzņēmējdarbība. Minētais plāns ir iedalīts 15 darbībās. Uz doto brīdi ir panākts ievērojams progress identificēto jautājumu risinājumu izstrādē un ieviešanā.

¹⁰ [14th meeting of the OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS - OECD](#)

¹¹ [138 countries and jurisdictions agree historic milestone to implement global tax deal - OECD](#)

dalība 4 sanāksmēs.

Nodrošināta dalība OECD Ļaunprātīgu nodokļu prakšu izvērtēšanas (*FHTP*) darba grupas 2023. gada aprīļa sanāksmēs.

Finanšu ministrija OECD Fiskālo lietu komitejai ir iesniegusi vairākus ikgadējos pašvērtējuma ziņojumus un anketas par ieviestajiem pasākumiem (*BEPS* 6 un 14. aktivitātes). Šo pašvērtējumu rezultāti ir atzīti kā atbilstoši OECD standartiem un nav saņemtas turpmākas rekomendācijas. Latvija ir saņēmusi arī citu valstu novērtējumus, kuros sniegts apstiprinājums atbilstībai standartiem un nav saņemti papildu priekšlikumi. Latvija ir arī vērtējusi citu valstu atbilstību standartiem.

Iesniegta pašnovērtējuma anketa “Nodokļu konvencijas un saistītie jautājumi” – Nodokļu konvencijas darba grupas ietvaros iesniegta anketa par *BEPS* pasākumu plāna 6. aktivitāti (par Nodokļu konvenciju neatbilstošas izmantošanas novēršanu).

Pārskata periodā tika ieguldīts darbs, gatavojot 2023. gada ziņojumu par OECD Globālā foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu mērķiem rekomendāciju izpildi par Latviju, ko paredzēts apstiprināt 2023. gada oktobrī. Gandrīz visas 2015. gada rekomendācijas ir ieviestas un informācijas standarti sasniegti.

Periodā no 2022.gada jūlija līdz 2023.gada jūlijam ir notikušas OECD 10.darba grupas "Par informācijas apmaiņu un nodokļu izpildi" ("WP10 on Exchange of Information and Tax Compliance") sešas sanāksmes. Šo sanāksmju galvenais mērķis bijis saistīts ar jauno informācijas apmaiņas starp nodokļu administrācijām sistēmu par krypto-aktīviem, proti, nepieciešamo pavadošo dokumentu un instrumentu izstrāde (piemēram, interpretācijas vadlīnijas, XML shēma), lai nodrošinātu jaunās sistēmas darbību.

Patēriņa nodokļu darba grupa (*Working party No.9 on Consumption Taxes*)

Pārskata periodā ir notikušas divas Patēriņa nodokļu darba grupas (*WP 9*) sanāksmes. Sanāksmēs tika turpinātas diskusijas par PVN krāpšanas un neatbilstības riskiem e-komercijā un iespējamām konkurences kropļojumiem, kas izriet no minētajiem riskiem. Tika apzinātas dažādas pieejas un stratēģijas šo krāpšanas un neatbilstības risku noteikšanā, kā arī apspriestas iespējas tos samazināt un novērst. Īpaša uzmanība sanāksmēs tika pievērsta dažādiem tehnoloģiskajiem risinājumiem, lai uzlabotu nodokļu atbilstību un administrēšanu, piemēram, e-rēķini, PVN maksātāju digitālā identifikācija, dažādu digitālās ziņošanas sistēmu savietojamība. Tāpat tika apzinātas jaunākās tendences digitālajā ekonomikā, tādas kā inovatīva maksājumu apstrāde un citas tehnoloģiskas inovācijas, kas atbalsta globālo e-komerciju, kriptovalūtu izmantošana u.c. Sanāksmēs tika pievērsta uzmanība arī dažādu valstu īstenotajai nodokļu politikai enerģētikas krīzes laikā.

Nodokļu politikas analīzes un nodokļu statistikas darba grupa (*Working party No.2 on Tax Policy Analysis and Tax Statistics*)

Nodrošināta dalība OECD Nodokļu politikas analīzes un nodokļu statistikas darba grupā (*WP 2*) rīkotajā 2022. gada 15.–17. novembra klātienē un 2023.gada 15.–17. maija tiešsaistes sanāksmē, kurās tika aplūkoti jautājumi saistībā ar jaunākajām aktualitātēm un pētījumiem nodokļu jomā.

Nodokļu administrāciju forums (*Forum on Tax Administration (FTA)*) Savstarpējās saskaņošanas procedūras (*Mutual Agreement Procedures (MAP)*)

OECD FTA MAP foruma darba prioritātes nākamajam periodam ir atkarīgas no Divu pīlāru risinājuma attīstības, kuram *OECD* piešķir prioritāti. Pēc šī darba pabeigšanas tiks atsākti apturētais darbs pie 14. darbības minimālo standartu pārskatīšanas un iespējamiem uzlabojumiem. Lai gan daudzas no jurisdikcijām, kuras jau ir salīdzinoši pārskatītas, ir veikušas būtisku progresu *MAP* jomā, joprojām ir jāstrādā, lai panāktu, ka starpvalstu nodokļu līgumi, *MAP* politika un *MAP* prakse iekļaujošā ietvara (*Inclusive Framework*) dalībnieku jurisdikcijās atbilst 14. darbības minimālajiem standartiem. Tādējādi *OECD/G20* jurisdikcijas tiks uzraudzītas un novērtētas *OECD FTA MAP* foruma salīdzinošā procesā atbilstoši atjaunotai novērtēšanas metodikai 2023. un 2024. gadā, ka arī tiks apkopoti *MAP* statistikas dati atbilstoši papildinātiem kritērijiem, lai panāktu lielāku atbilstību 14. pasākuma minimālajam standartam globālā līmenī.

OECD CFA 6. darba grupas un *OECD FTA MAP* forumam ir noteikts mērķis Pirmā pīlāra ietvaros pabeigt B summas regulējuma izstrādi līdz 2023. gada beigām un iekļaut galvenos aspektus par to *OECD* Transfercenu vadlīnijās daudznacionāliem uzņēmumiem un nodokļu administrācijām¹² 2024. gada janvārī.

Nodokļu un vides ekspertu kopējā darba grupa

Nodrošināta dalība 2022. gada 18. novembra klātienē *OECD* rīkotajā 36. sanāksmē “*Nodokļu un vides ekspertu apvienotās sanāksmes*”, kurā tika apskatīti dažādi ar vides nodokļiem saistīti jautājumi.

Centrālās, Austrumu un Dienvidaustrumu Eiropas valstu vecāko budžeta amatpersonu darba grupa (*Central, Eastern & South-Eastern European Senior Budget Officials*)

2022. gada 27. – 28. oktobrī nodrošināta Finanšu ministrijas pārstāvju dalība Centrālās, Austrumu un Dienvidaustrumu Eiropas valstu vecāko budžeta amatpersonu darba grupas 17. gadskārtējā sanāksmē Rumānijā. Sanāksmē Latvija dalījās ar pieredzi par budžeta elastības instrumentiem, kas tika izmantoti Covid-19 krīzes un energoresursu krīzes laikā, sniedzot arī informāciju par atbalsta instrumentu apmēru. Tika sniegta informācija arī par 2022. gada budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātiem. *OECD* prezentēja un ierosināja diskusiju par 10 principiem labākai izdevumu pārvaldībai un to, kā šie principi var tikt ieviesti, lai tiktu galā ar fiskāliem izaicinājumiem un uzlabotu budžeta un publisko finanšu vadību. Vērsa uzmanību, ka pat, ja tie visi ir ieviesti, ir nemitīgi jāturpina to pilnveide.

Vecāko budžeta amatpersonu darba grupa par budžeta izpildi un rezultātiem (*Senior Budget Officials Performance & Results Network*)

2023. gada 2. – 3. februārī nodrošināta Finanšu ministrijas pārstāvja dalība vecāko budžeta amatpersonu darba grupas par budžeta izpildi un rezultātiem 19. gadskārtējā sanāksmē Beļģijā. Sanāksmes ietvaros, atbilstoši iepriekšējam *OECD* sekretariāta lūgumam, darba grupas dalībnieki tika iepazīstināti ar Latvijas izdevumu pārskatīšanas procesu, kā arī ar citām darbībām publisko izdevumu snieguma uzlabošanas jomā, kur Latvija ar *EK DG Reform* atbalstu un sadarbībā ar *OECD* īsteno strukturālo reformu projektu – *Improving the*

¹² *OECD* (2022), *OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022*, *OECD Publishing, Paris*, <https://doi.org/10.1787/0e655865-en>

functioning of public financial management in Latvia. Tāpat arī tika sniegta informācija par 2023. gadā iecerētajiem grozījumiem Likumā par budžetu un finanšu vadību, veicinot lielāku nozaru ministriju atbildību pār to budžetiem, vienlaicīgi tiem piešķirot lielāku vadības elastību pār budžeta pozīcijām.

Vecāko budžeta un veselības amatpersonu darba grupa (*Joint Network of Senior Budget and Health Officials*)

2023. gada 9. – 10. februāri tika nodrošināta Finanšu ministrijas pārstāvja dalība OECD Vecāko budžeta un veselības amatpersonu 11. gadskārtējā sanāksmē. Sanāksmē tika aplūkotas jaunākās tendences veselības nozares finansēšanā, veselības nozares ekspertiem akcentējot nepieciešamību pēc strauja finansējuma pieauguma nozarē, bet finanšu ministriju pārstāvjiem uzsverot nepieciešamību pēc efektīvākas līdzekļu izmantošanas. Īpaši tika akcentēts jautājums par medicīnas personāla trūkumu vairumā OECD dalībvalstu, kā arī par esošā medicīnas personāla novecošanos. Sanāksmē norisinājās darbs pie OECD izstrādātā materiāla “*Applying Good Budgeting Practices to Health*” pilnveides.

Vecāko budžeta amatpersonu komiteja (*Senior Budget Officials*)

2023. gada 1. – 2. jūnijā Finanšu ministrijas pārstāvju dalība OECD Vecāko budžeta amatpersonu komitejas 45. gadskārtējā sanāksmē, kurā tika apskatīti aktuālie publisko finanšu pārvaldības un publisko izdevumu politikas nākotnes jautājumi, tai skaitā valstu pieredze fiskālās ilgtspējas nodrošināšanā, ņemot vērā daudzu izaicinājumu ietekmi, t.i., klimata izmaiņas, novecošana, veselības aprūpe, sociālā aprūpe u.c. Plenārsēdes sesijās notika prezentācijas par izdevumu pārskatīšanas organizāciju (efektivitāte un produktivitāte, resursu pārdale no zemākām prioritātēm uz augstākām) un valsts izdevumu mērķtiecību (līdzekļu pārbaude, lietotāju maksas iekasēšana). Dalībnieki tika informēti par nesenā OECD budžeta ietvaru apsekojuma rezultātiem.

Finanšu tirgus komiteja (*Financial Markets Committee*)

Finanšu tirgus komitejas fokusā ir globālā tirgus norises un tirgus tendences, saistītas ar likviditāti, nulles emisijas finansēm un finansējumu zemas emisijas produktiem un to radīšanai, inflācijas analīze attiecībā uz klasiskajām finansēm, kā arī kripto aktīvu likviditātes pētījumi, un vājas vietas tirgus segmentos.

OECD analīze par obligāciju un enerģētikas finanšu sfēru, ņemot vērā augošo inflāciju un vājas ekonomiskās perspektīvas, kā arī augstas procentu likmes. Darba kārtībā starpvalstu pieredzes apmaiņa, lai analizētu galvenos finanšu tirgus notikumus attiecīgajās jurisdikcijās.

Vienlaicīgi OECD darba grupā tiek risināti finanšu un uzņēmējdarbības jautājumi un tiek prezentēti OECD dati par galvenajām, jaunākajām tendencēm un galvenajiem riskiem pasaules valstu, un korporatīvajos parādu tirgos. OECD prezentē metrisko analīzi ar mērķi atrast virzienus un veidus, kā veicināt uzņēmumus ar nulles emisiju, vai zemu emisiju produktus. Diskusija par “Centrālās bankas digitālās valūtas (CBDC) un demokrātiskās vērtības”, kuru ietvarā tika uzklauts ekspertu viedoklis par Finanšu un digitalizācijas modeļu, izstrādi un CBDC ieviešanu, lai ievērotu un stiprinātu demokrātiskās vērtības. Seminārs ar industriju par decentralizēto finanšu (DeFi) aizdevuma protokoliem un likviditāte, nepastāvība, kredītēšanas protokolu mehānismi, koncentrējoties uz likviditātes

kritisko lomu, šādu mehānismu darbībai un likviditātes ietekmi uz kriptovalūtu aktīvu tirgus nepastāvību, iespējama modeļu piemērošana Latvijas situācijai.

OECD Nākotnes finanšu un digitalizācijas vīzija - ziņojums ar ekspertu komentāriem, tai skaitā par CMF kā daļu no OECD horizontālā projekta augsta līmeņa politikas izstrādei un iniciatīvas apsvērumi saistībā ar mājokļu finansēšanu.

Apdrošināšanas un privāto pensiju komiteja (*Insurance and Private Pensions Committee*)

Apdrošināšanas un privāto pensiju komiteja šobrīd strādā pie šādiem jautājumiem:

- pie rekomendāciju sagatavošanas finanšu noturībai katastrofu risku pārvaldībai un novērtējumam;
- aktīvi tiek apkopota labākā prakse digitalizācijas iespējām apdrošināšanas jomā risku vērtēšanai un savlaicīgai identificēšanai.

Tuvākā laikā tiek plānots:

- uzsākt ziņojuma sagatavošanu par apdrošināšanas pārvaldības rekomendāciju ievērošanu;
- uzsākt diskusiju, lai varētu pārskatīt katastrofu risku finansēšanas rekomendācijas, kurā tiktu iekļauti arī terorisma aspekti.

Tirdzniecības komiteja (*Trade Committee*)

Tirdzniecības komitejas darbs notiek četros virzienos – tirdzniecības liberalizācija, pakalpojumu tirdzniecība, tirdzniecības un iekšzemes politika, kā arī eksporta kredīti.

Komitejas galvenais mērķis ir palīdzēt valstīm pilnīgi izmantot ar tirdzniecību saistītās iespējas, pielāgoties mainīgajiem tirdzniecības apstākļiem, nodrošinot forumu starptautiskai sadarbībai un valstu dialogam, paplašinot to izpratni par aktuāliem tirdzniecības politikas jautājumiem.

Kopumā Tirdzniecības komiteja atbalsta atvērtu preču un pakalpojumu tirdzniecību, sniedzot objektīvu izpēti par tirdzniecības sarunām, diskusijām Pasaulē tirdzniecības organizācijā (PTO), kā arī strādā pie dalībvalstu tirdzniecības politikas un citu saistītu iekšējo un starptautisko politiku saskaņotības.

Tirdzniecības liberalizācijas jomā Komiteja turpināja darbu, sekojot līdzi aktualitātēm attiecībā uz globālo piegāžu ķēžu dažādošanu un tirdzniecības attiecību padziļināšanu ar līdzīgi domājošiem partneriem. OECD tirdzniecības komiteja uzskata, ka ir svarīgi turpināt nodrošināt atvērtu tirdzniecību un izvairīties no nevajadzīgiem eksporta ierobežojumiem. Krievijas agresija pret Ukrainu un Ķīnas ekonomiskā politika norāda uz lielu bīstamību ciešām ekonomiskajām attiecībām ar valstīm kurām nav līdzīgas vērtības. Pēdējo laiku šoki ir parādījuši atvērtas tirdzniecības nozīmību ar līdzīgi domājošām valstīm, lai nodrošinātu nepārtrauktu globālo piegāžu ķēžu darbību.

Uzmanība tiek pievērsta piegādes ķēžu ievainojamībai un tirdzniecības atkarību identificēšanai, lai noteiktu to ietekmi uz tirdzniecības politiku. Sākotnējie pētījumi par tirdzniecības ķēžu ievainojamību liecina, ka ir vairākas produktu kategorijas, kuru pieejamība ir atkarīga no ļoti ierobežota ārvalstu piegādātāju klāsta. Tādēļ, turpinot pētījumus un apkopojot informāciju par piegādes ķēžu noturību, to pašreizējiem vājajiem

punktiem un cik liela daļa no tirdzniecības atkarībām ir stratēģiska rakstura, ir svarīga Tirdzniecības komitejas ekspertīze un OECD autoritāte. Pētījumi arī turpinās par netiešajām tirdzniecības saitēm un dažādošanas iespējām.

Pārskata periodā Komitejas darbs tirdzniecības un iekšzemes politikas jomā turpinājās pie problēmām saistībā ar valstij piederošiem uzņēmumiem un to lomas starptautiskajā tirdzniecībā. Mērot starptautisko tirgus izkropļojumu Tirdzniecības komiteja ir konstatējusi, ka valstij piederoši uzņēmumi ir lieli valsts atbalsta saņēmēji, taču tie arī funkcionē kā instrumenti valdības atbalsta sniegšanai citiem uzņēmumiem. Turpinot OECD Tirdzniecības komitejas analīzi par tirgus izkropļojumiem, tā sniegs nozīmīgu informāciju, kas palīdzēs labāk izprast globālo situāciju un turpmākos soļus, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus.

Latvijas prioritātes darbam Tirdzniecības komitejā:

Latvijai svarīgi ir turpināt nodrošināt atvērtu tirdzniecību izvairoties no nevajadzīgiem eksporta ierobežojumiem. Šajā ģeopolitiskā situācijā ir jāveicina globālo piegāžu ķēžu dažādošana, īpaši to padziļināšana ar līdzīgi domājošiem partneriem. Tādēļ ir svarīga Tirdzniecības komitejas ekspertīze un OECD autoritāte, lai nodrošinātu uz faktiem balstītu diskusiju un atvērtas tirdzniecības principu popularizēšanas. Būtiski, ka šāda analīze būt saprotama ne tikai politikai veidotājiem, bet arī plašākai publikai un iedzīvotājiem, tādēļ OECD ir jāturpina uzlabot komunikāciju, piemēram, veidojot interaktīvus instrumentus un sniedzot uz OECD dalībvalstu ekonomikām balstītu analīzi.

Tirdzniecības komitejas pieredze, pētījumi un ekspertīze ir noderīga arī formulējot Latvijas intereses un nostājas ES Kopējās tirdzniecības politikas jautājumos. Latviju īpaši interesējošie jautājumi ir tirdzniecības liberalizācija, tirdzniecība digitālajā laikmetā un pakalpojumu tirdzniecība.

Tāpat svarīgi atbalstīt OECD darbu pie vienlīdzīgas konkurences apstākļiem atvērtas tirdzniecības veicināšanai. OECD Sekretariāta darbs pie starptautisko tirgus izkropļojumu mērīšanas un viedokļu apmaiņa sniedz nozīmīgu, uz faktiem balstītu informāciju, lai turpinātu darbu pie vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanas starptautiskajā tirdzniecībā un mazinātu negatīvo ietekmi uz OECD dalībvalstu ekonomikām.

Investīciju komiteja (*Investment Committee*)

Aizvadītajā periodā Investīciju komiteja turpināja strādāt pie šādiem jautājumiem:

- Ārvalstu tiešo investīciju kvalitāte (*Foreign Direct Investment Qualities*). Šajā kontekstā apspriesti soļi, lai izveidotu Tiešo ārvalstu investīciju kvalitātes padomdevēju grupu, kā arī prioritātes 2023. gadam Tiešo ārvalstu investīciju īstenošanas ceļa kartē 2022.–2026. gadam.
- Investīciju aizsardzības līgumu nākotne. Šajā aspektā darbs norit divos virzienos: pirmkārt tiek analizēta investīciju aizsardzības līgumu atbilstība vides aizsardzības un klimata prasībām; otrkārt, tiek analizēta strīdīgāko investīciju aizsardzības līguma normu, piemēram, vislabvēlīgākās valsts statusa (*MFN*) un arbitrāžas mehānisma, ja rodas strīds starp valsti un investori, evolūcija un atbilstība mūsdienu ekonomiskajai un sociālajai realitātei. Saistībā ar pirmo darba virzienu š.g. 10. maijā Investīciju komiteja rīkoja konferenci par investīciju līgumiem un

klimate izmaiņām (*Investment Treaties and Climate Change: Paris Agreement and net Zero Alignment*).

Darbā reģionālajās programmās Investīciju komiteja pievērsās Ilgtspējīgu investīciju programmai Āfrikai un sadarbībai ar Rietumāfrikas valstu ekonomiskā kopiena (*ECOWAS*) un Dienvidāfrikas attīstības kopienai (*SADC*).

Atbildīgas uzņēmējdarbības darba grupa (*Working Party on Responsible Business Conduct*)

OECD Ministru padomes sanāksmes laikā 2023. gada 7. jūnijā tika apstiprinātas atjaunotās OECD Vadlīnijas daudz nacionāliem uzņēmumiem par atbildīgu uzņēmējdarbību (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct*, turpmāk – Vadlīnijas). Vadlīnijas ir valdību visaptverošas rekomendācijas daudz nacionāliem uzņēmumiem ar mērķi veicināt pozitīvu ieguldījumu, ko uzņēmumi var sniegt ekonomikas, vides un sociālajā attīstībā, un līdz minimumam samazināt negatīvo ietekmi, ko izraisa to darbības, produkti un pakalpojumi Vadlīnijās minētajos jautājumos. Vadlīnijas aptver visas galvenās uzņēmējdarbības atbildības jomas, tostarp cilvēktiesības, darba tiesības, vidi, kukuļošanu, patērētāju intereses, informācijas atklāšanu, zinātni un tehnoloģiju, konkurenci un aplikšanu ar nodokļiem.

Kopš Vadlīniju pieņemšanas 1976. gadā tās ir vairākkārt atjauninātas, lai tās joprojām būtu piemērotas to mērķim, ņemot vērā sociālekonomiskos izaicinājumus un starptautiskās uzņēmējdarbības attīstību. 2023. gada atjauninājums atspoguļo desmit gadu pieredzi kopš to iepriekšējās atjaunināšanas 2011. gadā un atbilst steidzamiem sociālajiem, vides un tehnoloģiju izaicinājumiem, ar kuriem saskaras sabiedrība un uzņēmumi. Vadlīniju 2023. gada izdevumā ir paplašinātas un precizētas rekomendācijas atbildīgai uzņēmējdarbībai tādās svarīgās jomās kā klimata pārmaiņas, bioloģiskā daudzveidība, tehnoloģijas, uzņēmējdarbības integritāte un piegādes ķēdes rūpības pienākums.

Nodarbinātības, darba un sociālo lietu komiteja (*Employment, Labour and Social Affairs Committee – ELSAC*)

Kopš Latvijas iestāšanās OECD Labklājības ministrija aktīvi sadarbojas ar OECD gan piedaloties regulārajās *ELSAC* komitejas, gan ELS direktorāta pārraudzībā esošo darba grupu sanāksmēs (Nodarbinātības darba grupa, Migrācijas darba grupa, Sociālās politikas darba grupa).

Labklājības ministrija līdzatbildīgās institūcijas statusā kopš 2020. gada piedalās Publiskās pārvaldības komitejas Dzimumu līdztiesības integrētās pieejas un pārvaldības darba grupas darbā (*Working Party on Gender Mainstreaming and Governance*).

Ekspertu līmenī Labklājības ministrijas un tās padotības iestāžu eksperti regulāri piedalās OECD rīkotajos semināros un pasākumos par aktuāliem rīcībpolitikas jautājumiem, t.sk. par darba tirgus politiku, pensiju sistēmas izaicinājumiem un risinājumiem, vardarbības ģimenē mazināšanu, dzimumu līdztiesību u.c.

Labklājības ministrijas pārstāvji piedalās Dzimumu līdztiesības draugu grupas (*OECD Friends of Gender Equality Plus*) sanāksmēs un OECD rīkotajos pasākumos un ekspertu semināros par dzimumu līdztiesības tematiku.

Labklājības ministrijas prioritātes sadarbībā ar OECD un ELS arī turpmāk būs rīcībpolitiku pilnveide iekļaujošāka darba tirgus veidošanai un pilnvērtīgākai Latvijas iedzīvotāju cilvēkresursu potenciāla izmantošanai; ienākumu nevienlīdzības un nabadzības mazināšana; un sociālo pakalpojumu pilnveide. Vienlaikus īpaša uzmanība jāpievērš potenciālo sadarbības projektu saturam un aktivitātēm, proti, lielākam uzsvaram būtu jābūt uz datu (kur iespējams, administratīvo mikrodatu) analīzi un uz tās rezultātiem balstītā izvērtējumā, rekomendāciju un ieteikumu sadaļām būtu jābūt izvērstākām un praktiski ieviešamām.

Kopš Krievijas uzsāktā kara Ukrainā *ELSAC* darba kārtībā ir arī jautājumi, kas saistīti ar atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem un atbalstu Ukrainai.

Statistikas un statistikas politikas komiteja (*Committee on Statistics and Statistical Policy - CSSP*)

Pārskata periodā notikušajā OECD Statistikas un statistikas politikas komitejas 2023. gada 26. – 27. jūnija sanāksmes darba kārtībā iekļauti tādi ar datu pārvaldību un politiku saistīti jautājumi kā uzklaušanās un klausīšanās nozīme statistikas iestāžu darbā, tādējādi uzsverot lietotāju izpēti kā vadītu sadarbības procesu, kā arī nacionālo statistikas iestāžu loma kā uzticamiem partneriem nacionālajās datu ekosistēmās. Nacionālo kontu sistēmas (SNA2008) pārskatīšanas kontekstā komiteja diskutēja par vides ilgtspējas labāku uztveršanu statistikā un ar to saistītiem izaicinājumiem nacionālo statistikas iestāžu darbā. Ņemot vērā ekonomiskās un militārās krīzes globālo ietekmi, Komitejas sanāksmē OECD prezentēja ienākumu, patēriņa un labklājības mērījumus patēriņa uzvedības un ekonomiskās nevienlīdzības mērīšanai un pētījumu par iedzīvotājiem ar hroniskām slimībām ar viedokļu apmaiņu par pētījuma rezultātu komunikācijas izaicinājumiem, ņemot vērā veselības datu sensitīvo raksturu.

Vides politikas komiteja (*Environment Policy Committee – EPOC*)

Viena no komitejas prioritātēm tuvākā gada laikā būs tās mandāta atjaunošana, jo esošā mandāta darbība beigsies 2023.gada 31.decembrī.

Tuvāko divu gadu laikā komiteja lielu uzmanību veltīs OECD Vides pārskata līdz 2060. gadam (*OECD Environment Outlook to 2060*) izstrādei, kuru OECD plāno publicēt 2025. gadā.

Klimata un enerģētikas ministrija plāno turpināt darbu Vides politikas komitejas un OECD horizontālo iniciatīvu ietvaros, piedaloties vairāku grupu darbā:

- Vides mērķu sasniegšanas finanšu un investīciju darba grupa (*Working Party on Finance and Investment for Environmental Goals (WPFIEG)*), iepriekš - Klimata investīciju un attīstības darba grupa (*Working Party on Climate Investment and Development (WPCID)*);
- Klimata pārmaiņu darba grupa (*Working Party on Climate Change (WPCC)*), iepriekš – OECD Klimata pārmaiņu pielāgošanās darba grupa (*Task Force on Climate Change Adaptation (TFCCA)*);
- “Starptautiskā programma par rīcību klimata jomā” – *International Programme for Action on Climate (IPAC)* tehniskās ekspertu grupa (TEG), kā arī veikt iemaksu par dalību IPAC 2024. gadā;
- Klimata pārmaiņu ekspertu grupā (*Climate Change Expert Group (CCXG)*),

- Horizontālā projekta “NET ZERO+” Līderības grupas komitejā (CLG);
- “Iniciatīvas ietvars par oglekļa mazināšanas pieejām” (*Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches, IFCMA*) tehniskā līmeņa sanāksmes.

Ķīmikāliju un biotehnoloģiju komiteja (*Chemicals and Biotechnology Committee – CBS*)

Viena no prioritātēm tuvākā gada laikā būs OECD Ķīmikāliju un biotehnoloģiju komitejas mandāta atjaunošana, kas ietver arī diskusijas par efektīvu komitejas struktūru. Jaunā mandāta priekšlikums jāsapatavo līdz 2024. gada beigām. Šobrīd komitejā ir vienošanās par pakāpenisku pieeju, lai varētu izvērtēt darba grupu kopīgos horizontālos jautājumus un iespējas apvienot darba kārtības.

Komiteja konceptuāli ir atbalstījusi iekļaut OECD mandātā Eiropas Savienības priekšlikumu par jaunu ķīmisko vielu klasifikācijas grupas (endokrīnās grāvējvielas) iekļaušanu Globālajā ķīmisko vielu harmonizētajā klasifikācijas un marķēšanas sistēmā (GHS).

2023. gadā ir plānoti vairāki būtiski pasākumi starptautiskajā ķīmisko vielu pārvaldībā. Komitejā ir vienošanās sagatavot OECD paziņojumu par atbalstu jaunajam Stratēģiskās pieejas ķīmisko vielu pārvaldībai (SAICM) ietvaram, kā arī vērtēt komitejas aktivitāšu sasaisti ar darbu starptautiskajā formātā.

Zemkopības ministrijas pārstāvji piedalījās divās Ķīmikāliju un biotehnoloģiju komitejas darba grupu sanāksmēs 2023. gada aprīlī - Biotehnoloģiju regulējuma harmonizācijas un Jaunās pārtikas un barības nekaitīguma darba grupā. Darba grupās tika skatīti aktuālie jautājumi, kuri ir saistīti ar ģenētiski modificētajiem organismiem un jauno pārtiku un barību:

- riska novērtēšana izplatot vidē transgēnos augus;
- unikālās identifikācijas sistēmas izveide ģenētiski modificētiem dzīvniekiem;
- DNS rekombinanto organismu drošums;
- projektu par jaunajām genomikas tehnoloģijām;
- vienošanās dokumentus par ĢMO/JGP produktiem, kuri tuvākajā laikā varētu nonākt tirgū;
- jaunās pārtikas regulējuma harmonizācija;
- pieredzes apmaiņa starp valstīm par ĢMO un jaunajām genomikas tehnoloģijām u.c. jautājumi.

Veselības komiteja (*Health Committee*)

Pārskata periodā Veselības ministrijas pārstāvji piedalījušies Veselības komitejas 32. sesijā 2022. gada 1. – 2. decembrī un 33. sesijā 2023. gada 3. – 4. jūlijā, kā arī Veselības komitejas ekspertu grupu sanāksmēs:

- Sabiedrības veselības ekonomikas ekspertu darba grupa (EGEPH) 2023. gada 11. – 12. maijā;
- Veselības statistikas darba grupa 2022. gada 5. – 6. oktobrī;
- Veselības aprūpes kvalitātes un iznākumu darba grupa (HCQO) 2022. gada 3. oktobrī un 2023. gada 10. – 11. maijā;
- Zāļu un medicīnisko ierīču darba grupa 2023. gada 16. – 17. maijā;

- Kopīgā veselības budžeta tīkla sanāksme 2023. gada 9.–10.februārī.

Sabiedrības veselības ekonomikas ekspertu darba grupa parasti skata plašu jautājumu loku, kas bieži saistīts ar esošajām aktualitātēm, tostarp ar kopīgiem projektiem ar citām starptautiskām organizācijām (Pasaules Veselības organizācija, ES institūcijas u.c.). Kā pēdējā laika aktualitātes var minēt nepietiekamas fiziskās aktivitātes ietekme uz izdevumiem veselības aprūpei, sekundārās un terciārās profilakses izmaksu efektivitātes modelēšana, antimikrobās rezistences problēmas risinājumi. Saistībā ar Covid-19 pandēmiju tika analizētas izmaksas, kas rodas veselības aprūpes iestādēs, lai panāktu personāla drošību. Latvijai ir ļoti vērtīgi gūt informāciju par labākās prakses piemēriem, kā sasniegt kvalitatīvu rezultātu veselības aprūpē un profilaksē ar ekonomiskiem izmaksas ietaupošiem risinājumiem.

Latvijas prioritātes, piedaloties Veselības statistikas darba grupā, ir iesaistīties rādītāju definīciju saskaņošanā un veselības sistēmas darbības rādītāju uzlabošanā, kā arī izveidot tādu veselības informācijas sistēmu Latvijā, kas pilnībā nodrošinātu kopīgajās datu vākšanas anketās iekļauto rādītāju savākšanu Latvijā un to pilnīgu atbilstību kopīgi pieņemtajām definīcijām, nodrošinot datu starptautisko salīdzināmību, kā arī ieteikto starptautisko klasifikāciju lietošanu visās ar veselības aprūpes nodrošināšanu saistītās iestādēs.

Ieguvumi Latvijai no dalības OECD Veselības statistikas darba grupā ir veselības informācijas sistēmas izveide, kas balstās uz starptautiski pieņemtiem rādītājiem un atbilst starptautiski noteiktām definīcijām un datiem, kas kodēti, izmantojot starptautiski pieņemtas un atzītas klasifikācijas, šādi nodrošinot Latvijas datu starptautisko salīdzināmību, kas ir nepieciešams veselības aprūpes jomā strādājošajiem ekspertiem, lēmumu pieņēmējiem un veselības statistikas datu lietotājiem, lai iegūtu patiesu informāciju par situāciju Latvijā.

Veselības aprūpes kvalitātes un iznākumu darba grupa

Veselības aprūpes kvalitātes un iznākumu darba grupā Latvijas prioritātes ir piedalīties veselības aprūpes kvalitātes rādītāju definīciju saskaņošanā un veselības sistēmas darbības rādītāju uzlabošanā, kā arī nodrošināt kopīgajās datu vākšanas anketās iekļauto rādītāju datu apkopošanu Latvijā un to pilnīgu atbilstību kopīgi pieņemtajām definīcijām, nodrošinot datu starptautisko salīdzināmību. Jaunākie dati ļauj novērtēt Covid-19 pandēmijas radīto slogu veselības aprūpes sistēmai OECD dalībvalstīs. Ieguvumi no dalības OECD Veselības aprūpes kvalitātes un iznākumu darba grupā ir iespēja izmantot veselības aprūpes kvalitātes rādītāju definīcijas, aprēķina metodiku un citu valstu pieredzi, veidojot veselības aprūpes sistēmas darbības novērtēšanas sistēmu, tajā skaitā veselības aprūpes kvalitātes rādītāju sistēmas izveidē, lai salīdzinātu stacionāru darbības rezultātus Latvijā. Tas ir nozīmīgi, jo balstās uz starptautiski pieņemtiem rādītājiem un noteiktām definīcijām, šādi nodrošinot Latvijas datu starptautisko salīdzināmību.

Zāļu un medicīnisko ierīču darba grupa

Zāļu un medicīnisko ierīču darba grupas darbs pamatā vērsts uz izdevumu zāļu iegādei samazināšanu/optimizēšanu. Šai nolūkā sanāksmēs tiek uzklauti arī farmācijas industrijas pārstāvji. Viena no galvenajām šī brīža prioritātēm ir farmācijas tirgu caurskatāmība. OECD sākusī darbu pie programmas, kas ietver piecus atšķirīgus, bet ar

tematiski saistītus virzienu, kas aptver zāļu pieejamības, cenu noteikšanas, konkurences, izdevumu un nozares darbības jautājumus. Tāpat īpaša uzmanība veltīta izdevumu analīzei par zālēm slimnīcās un citās veselības aprūpes iestādēs. Šie jautājumi ir ļoti svarīgi arī Latvijai, jo īpaši zāļu pieejamības un cenas problēma, tādēļ ir ļoti vērtīgi izmantot gan darba grupā iegūto citu valstu pieredzi, gan ekspertu pētījumu rezultātus.

2022. gada 15. novembrī virkne Veselības ministrijas un padotības iestāžu ekspertu piedalījās OECD vebinārā par tabakas smēķēšanas ietekmi uz vēža politiku.

Attiecībā uz nākotnes plāniem jāmin gatavošanās 2024. gada 23. janvārī paredzētajai OECD veselības ministru sanāksmei, kas veltīta politikas risinājumiem veselības sistēmu noturības stiprināšanai, kā arī dienu iepriekš plānotajam augsta līmeņa politikas forumam par nākotni uz cilvēku vērstām inovācijām veselības jomā.

Lauksaimniecības komiteja (*Committee for Agriculture*)

Pārskata periodā Zemkopības ministrijas pārstāvji piedalījušies 20 regulārajās Lauksaimniecības komitejas sesijās un tās darba grupu (lauksaimniecības politiku un tirgu darba grupas, lauksaimniecības un tirdzniecības un lauksaimniecības un vides apvienotās darba grupas) un eksperta tīklu attālinātajās sanāksmēs un divos Lauksaimniecības globālajos forumos (2022. gada oktobrī un 2023. gada aprīlī) par tēmām saistībā ar klimatu - lauksaimniecības un pārtikas sistēmu ieguldījuma klimata pārmaiņu mazināšanā uzlabošana un oglekļa pēdas pārtikas sistēmās, kā arī vairākos semināros.

Pārskata periodā notikušajā sanāksmes darba kārtībā esošie jautājumi aptvēra plašu jautājumu loku, kas saistīts ar lauksaimniecības un pārtikas nozari, tostarp kontekstā ar ilgtermiņa risku pārvaldību, ilgtspēju, globālo tirdzniecību, digitalizāciju un klimatu.

2022. gada 3. - 4. novembrī norisinājās OECD Lauksaimniecības ministru sanāksme, kurā tika apstiprinātas vadlīnijas tālākam organizācijas darbam lauksaimniecības politikas jomā, uzsverot nepieciešamību pēc risinājumiem ilgtspējīgās lauksaimniecības un pārtikas sistēmās. Ministri aicināja OECD uzraudzīt un vērtēt lauksaimniecības nozares progresu attiecībā uz vides ilgtspēju un iekļaujošu attieksmi, nodarbinātības problēmas pārtikas ķēdēs, nozarē iesaistīto pušu sadarbības iespējas un ilgtspējīgu produktivitātes pieaugumu.

Latvijas prioritātes Lauksaimniecības komitejā 2023.-2024. gada plānošanas periodā

- Dažādu klimata pasākumu ietekmes novērtējums;
- Izturētspējas (noturības) stiprināšana: noturības stiprināšana, saskaroties ar ilgtermiņa riskiem un vairākiem riskiem vienlaicīgi.
- Ilgtspējīgas pārtikas sistēmas: ilgtspējīgas pārtikas ražošanas tendences un to ietekme uz nodrošinātību ar pārtiku un konkurētspēju OECD valstīs.
- Tirdzniecība un Covid-19 ietekme: ar Covid-19 saistīto ierobežojumu ietekme uz tirdzniecības barjeru līmeni un protekcionismu starptautiskajā tirdzniecībā.

Zivsaimniecības komiteja

Zemkopības ministrijas pārstāvji piedalījās divās Zivsaimniecības komitejas sesijās 2022. gada novembrī un 2023. gada maijā.

Svarīgākās aktualitātes komitejas darbā:

- Jauns COFI mandāts, tā saturs un apstiprināšana;

- Rekomendāciju izstrāde par NNN zvejas izskaušanu;
- Pieņemts lēmums par OECD zivsaimniecības datu vākšanu nevis katru gadu bet reizi divos gados;
- Prezentēti jaunākie nozares dati, kurus plānots iekļaut 2023. gada *Agriculture Outlook* ziņojumā un, kas var noderēt sadarbībai ar nozari;

2023. gada novembrī plānoti divi semināri:

- Klimata ietekmes jautājumi, ar īpašu uzsvāru uz politikām, kas veicina pāreju uz klimata neitralitāti un adaptāciju;
- Ilgtspējīgas akvakultūras attīstības politika.

Ilgtspējīga Lauksaimniecība un pārtikas sistēmas pētniecības sadarbības programma

Veikti precizējumi programmas Nacionālo korespondentu rokasgrāmatā, kas nosaka labās prakses vadlīnijas un informē par programmas jaunumiem, tai skaitā par jauno dalībvalsti Izraēlu un pieejamo finansējumu.

Pieteikumi programmas konkursā finansējumam (stipendijas pētniekiem un līdzfinansējums starptautiskiem pasākumiem - konferencēm, semināriem, kongresiem) 2024. gadā jāiesniedz līdz 2023. gada 10. septembrim. Informācija par konkursu izsūtīta pētniecības un zinātnes institūcijām.

Zemkopības ministrijas pārstāvis piedalījās programmas vadības padomes sanāksmē 2022. gada septembrī un decembrī. Nākamā vadības padomes sanāksme plānota 2023. gada novembrī.

Labības sēkļu shēma un Stiebrzāļu un tauriņziežu sēkļu shēma

Zemkopības ministrijas pārstāvji piedalījās divās sanāksmēs – tehniskajā OECD sēkļu shēmu darba grupā 2023. gada janvārī, kā arī OECD sēkļu shēmu tehniskajā darba grupā un ikgadējā sanāksmē 2023. gada jūnijā.

Būtiskākās tēmas, par kurām notika viedokļu apmaiņa OECD sēkļu shēmu ietvaros:

- Aptauja par dalībvalstu pieredzi attiecībā uz sēkļu mazajiem saiņojumiem un atziņas no tās rezultātiem. Šobrīd tiek nogaidīts ar izmaiņām sēkļu etiķetēšanai līdz brīdim, kad tiks izstrādāts digitalizācijas projekts, kas paredzēs digitālās etiķetes.
- Hibrīdo kviešu eksperimenta nosacījumu ieviešanas sēkļu shēmās progress
- Digitalizācijas projekta ietvaros izstrādātā prototipa vietne un tās sadaļas par sēkļu partijām un šķirņu datubāzi.
- Pārskatīts un aktualizēts biomolekulāro metožu saraksts.
- Pārskatīts sēkļu maisījumu sagatavošanas process. Šobrīd izmēģinājumos parādās, ka maisījums vienmēr ir ar mazāku ražību nekā, ja sēj vienu šķirni.
- Ir aktualizēts jautājums par to, ka visas dalībvalstis neievēro OECD izstrādātās vadlīnijas, un, ka būtu nepieciešams attiecīgās jomās noteikt obligāti izpildāmas prasības.
- OECD sēkļu shēmu budžets palielinājums, ņemot vērā 2023.gadam paaugstināto dalības maksu dalībvalstīm. Plānots palielināt dalības maksu arī 2024. gadā, kā par to vienojās jau 2022. gada sēkļu shēmu sanāksmēs.

OECD meža sēkļu un stādu shēma

Latvijas pārstāvji (no Zemkopības ministrijas, Valsts meža dienesta un AS “Latvijas valsts meži”) 2023. gada aprīlī piedalījās Meža sēkļu un stādu shēmas tehniskā darba grupa sanāksmē Bratislavā. AS “Latvijas valsts meži” prezentēja Latvijas pieredzi par digitālo risinājumu izmantošanu.

OECD traktoru shēma

Traktoru kodu inženieru konferencē 2022.gada oktobrī no Latvijas novērotāja statusā piedalījās pārstāvis no SIA “Sertifikācijas un testēšanas centrs”, kas ir Latvijas paziņotā iestāde, kas veic lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamu traktoru tipa transportlīdzekļu atbilstības apstiprināšanu.

Transports un satiksme

Starptautiskais transporta forums (*International Transport Forum – ITF*)

2023. gada 7. – 8. martā notika Starptautiskā Transporta foruma (ITF) Transporta vadības grupas 37. sesija, kurā būtiskākie skatītie jautājumi bija par ITF vispārīgo noteikumu grozījumiem un par ITF nākotnes budžeta ietvaru.

2023. gada 24. – 26. maijā notika ITF ministru samits, kurā notika ministru diskusija par noturīgām loģistikas ķēdēm, to atjaunošanu pēc pārtraukumiem, globālo transportu un karu Ukrainā, kā arī notika divpusējās tikšanās.

2023. gada 25. maijā notika slēgtā ministru sesija, kurā ITF, līdzīgi kā 2022. gadā, neieklāva ministru sesijas darba kārtībā Ukrainas jautājumu, tā vietā organizējot apaļā galda diskusiju. Apvienotās Karalistes prezidentūra kopā ar Čīles un Lietuvas viceprezidentūrām sagatavoja paziņojumu par karu Ukrainā, tomēr paziņojums netika publicēts ITF mājaslapā.

ITF nav izdevies izslēgt Krieviju un Baltkrieviju no lēmumu pieņemšanas procesa. Tā kā jebkuri lēmumi jāpieņem vienbalsīgi, tas padara darbu neiespējamu. Organizācijas vadība pasīvi vēro 37 no 63 dalībvalstu centienus pieņemt politisku lēmumu Ukrainas kara jautājumā un šo procesu cenšas iespējami mazāk publiskot medijos.

Latvija pilnībā atzīst, ka ITF ir steidzami jārīkojas politiski un administratīvi, ņemot vērā 37 līdzīgi domājošo valstu aicinājumu uz rīcību saistībā ar Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu. Latvija bija viena no pirmajām valstīm, kas lūdza ITF apturēt Krievijas un Baltkrievijas dalību un izslēgt tās no ETMK daudzpusējās kvotu sistēmas. Latvija arī ierosināja no jauna izveidot organizāciju kā tādu, izstrādājot jaunu mandātu. Alternatīvi, cits ģenerālsekretārs varētu atrisināt šo jautājumu. Diemžēl mūsu kopīgie centieni vēl nav bijuši sekmīgi nevienā līmenī.

Latvija ir gatava veidot tikai ētisku transporta politiku un saskaņā ar šiem ētikas principiem ITF un ECMT sistēmas pārveidē sadarboties tikai ar valstīm, kuras to īsteno un dalās mūsu vērtībās.